

Sygn. akt IV KK 460/19

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **A. T.** i innych
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 1 lutego 2023 r.,
wniosku obrońcy skazanego A. T.
o wyłączenie od udziału w sprawie IV KK 460/19 SSN Małgorzaty Bednarek w
trybie art. 41 § 1 k.p.k.
na podstawie art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.
U. z 2021 r., poz. 1904 t.j. z dnia 21.10.2021 ze zm.) i art. 41 § 2 k.p.k. *per*
analogiam

p o s t a n o w i ł:

**wniosek o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od udziału w
sprawie o sygn. akt IV KK 460/19 pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego A. T. na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. wniósł o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. IV KK 460/19. W uzasadnieniu wniosku wskazał, iż sędzia Małgorzata Bednarek nie posiada przymiotu niezawisłego i bezstronnego sądu, który to standard określony został w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Treść wniosku nakazuje uznać, że brak owego przymiotu obrońca wywodzi z kwestii powołania SSN Małgorzaty Bednarek na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie

ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W ocenie wnioskującego rozpoznanie kasacji przez SSN Małgorzatę Bednarek skutkować będzie brakiem gwarancji ostateczności takiego orzeczenia, naruszenia art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, jak również narażać będzie Rzeczpospolitą Polską na odpowiedzialność odszkodowawczą w przypadku wystąpienia ze skargą przez skazanego do ETPCz.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek w aktualnym stanie procesowym należy uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy, co skutkować musi pozostawieniem go bez rozpoznania.

Z przedstawionej w nim argumentacji wynika, że jego autor domaga się wyłączenia SSN Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy zarejestrowanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt IV KK 460/19 ze względu na wadliwą procedurę powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw oraz wcześniejszym orzekaniu w Sądzie Najwyższym Izbie Dyscyplinarnej. Z treści art. 41 § 1 k.p.k., na który powołuje się obrońca, wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Judykatura ukształtowała na gruncie art. 41 § 1 k.p.k. określony katalog przesłanek wyłączenia sędziego, które wywodzą się z relacji sędziego i strony postępowania, oceny zachowania sędziego w toku rozpoznania sprawy, czy też jego zachowania i wypowiedzi poza rozprawą dotyczących przedmiotu procesu.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r., P 22/19, stwierdził, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269), jest niezgodny z art. 179 w zw.

z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. Oznacza to, że decyzja o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie może przyjmować za podstawę faktyczną okoliczności, iż dany sędzia został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej i ukształtowanej na podstawie obecnie obowiązujących przepisów, czego domaga się obrońca. Jakiegokolwiek działanie (w tym orzekanie) kwestionujące ostateczność wyroków Trybunału Konstytucyjnego stanowiłoby oczywiste naruszenie art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, będącej zgodnie z jej art. 8 ust. 1 najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej. Wszystkie zaś organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji). Nie można więc niejako pod pozorem „walki o praworządność” podejmować żadnych działań w sposób oczywisty sprzecznych z ustawą zasadniczą.

Zwrócić należy także uwagę, że obowiązujący od dnia 15 lipca 2022 roku art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 t.j. z dnia 21.10.2021 ze zm.) – bezwzględnie i jednoznacznie wskazuje, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.

W istocie zatem okoliczności te mogą być badane wyłącznie w trybie przewidzianym w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym. Przepis ten jest przepisem późniejszym, jako że został dodany przez art. 1 pkt 24 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz.U.2022.1259) zmieniającej ustawę o Sądzie Najwyższym z dniem 15 lipca 2022 r. W istocie wprowadził on szczególne postępowanie, którego przedmiotem jest właśnie badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu oraz postępowania po powołaniu. Zakres przedmiotowy tego unormowania jest niewątpliwie węższy od zakresu przewidzianego przez art. 41 § 1 k.p.k., gdyż ogranicza się do potencjalnej możliwości weryfikacji wymogów bezstronności i niezawisłości sędziego Sądu Najwyższego w kontekście dwóch kryteriów, a więc okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego i jego postępowania już po powołaniu – czego żąda obrońca. Lektura wniosku nie pozostawia wątpliwości, iż to właśnie okoliczności podlegające

rozpoznaniu w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym stały się podstawą wniosku o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek.

Wniosek obrońcy nie może być procedowany w trybie art. 41 § 1 k.p.k. – i to z wielu powodów. Po pierwsze, okoliczności na które powołał się obrońca nie wchodzą w zakres powyższego unormowania, zgodnie z wyrokiem Trybunał Konstytucyjny z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19. Orzekanie na tej podstawie byłoby oczywiście niezgodne z Konstytucją. Zasadniczo już sama ta okoliczność determinuje więc niedopuszczalność składania wniosku z tak zakreślonymi podstawami wyłączenia, a w konsekwencji konieczność pozostawienia go bez rozpoznania.

Aby jednak wskazać kolejne powody wydanego przez Sąd Najwyższy postanowienia, dostrzec należy, że porównanie regulacji przewidzianych w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym i art. 41 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że ten pierwszy przepis ma charakter *lex specialis* wobec drugiego, znajdując przy tym zastosowanie tylko do sędziów Sądu Najwyższego. Art. 41 § 1 k.p.k. z kolei stosuje się wobec sędziów w sprawach prowadzonych w oparciu o k.p.k., a więc zarówno sędziów Sądu Najwyższego, sędziów sądów powszechnych i innych osób, w postępowaniach, w których wprost lub odpowiednio stosowane są przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Przepis art. 29 § 5 u.SN jest też przepisem późniejszym względem art. 41 § 1 k.p.k. Moment jego wprowadzenia do porządku prawnego w myśl zasady *lex posterior derogat priori* również implikuje skutek derogujący z art. 41 § 1 k.p.k. tej jego części, w której przedmiot obu regulacji pokrywa się.

Konsekwencją tego stanu rzeczy jest konieczność uznania, iż **niedopuszczalne jest zastosowanie art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, gdy z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy on okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym**, a tak właśnie jest w niniejszej sprawie. Podstawę wniosku stanowiły tu bowiem okoliczności dotyczące powołania SSN Małgorzaty Bednarek, a *de facto* kwestie związane z organem o to wnioskującym, a więc Krajową Radą Sądownictwa, ukształtowaną na drodze nowelizacji z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. poz. 3).

Jedynie na marginesie zauważyć należy, iż w toku niniejszej sprawy jeden z obrońców skazanego A. T. wniósł pierwotnie o przeprowadzenie wobec SSN Małgorzaty Bednarek czynności, o których mowa w 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym (k. 283), jednak wobec braków formalnych wniosek ten został odrzucony (k. 292). Fakt ten wskazuje, że **obrońca poprzez wszczynanie postępowania o wyłączenie w oparciu o szersze (ogólne) przepisy procedury karnej w istocie stara się za pomocą innego środka prawnego konwalidować złożony we właściwym trybie wniosek, odrzucony przez Sąd Najwyższy jako obarczony brakami, co skutkować musi koniecznością pozostawienia przedmiotowego wniosku, mającego znaleźć oparcie w art. 41 § 1 k.p.k., bez rozpoznania.**

Z powyższych względów wniosek obrońcy był niedopuszczalny, a Sąd Najwyższy pozostawił go bez rozpoznania.